

El codesenvolupament ha de ser una "bona excusa" perquè ens trobem amb els immigrants i un repte per incidir en les polítiques d'estrangeria.

Codesenvolupament

Un nou model d'intervenció social que pretén unir migracions amb cooperació al desenvolupament: així es presenta aquesta idea, un concepte en construcció i, per tant, susceptible de visions diferents

Solidaris

PALMA Els agents de la cooperació al desenvolupament i els qui treballen amb migrants -ONG i associacions, administracions públiques- ja fa temps que van descobrir la necessitat de relacionar ambdues realitats: els projectes solidaris amb països del sud, amb la creixent vinguda a casa nostra de persones d'alguns d'aquests països que cerquen millorar les seves condicions de vida. Des de final de la dècada dels 90, la conveniència de vincular la cooperació internacional amb l'acció social amb migrants ha guanyat suports i es va consolidant com un model amb nom propi: és el de codesenvolupament.

Almudena Cortés, doctora en Antropologia i investigadora de la Universitat Autònoma de Madrid, assenyala que la cooperació al desenvolupament va néixer com una lluita de la societat civil que en un segon moment va ser assumida pels poders públics com

una acció pròpia. El codesenvolupament, en canvi, hauria nascut ja com una política pública, un model que vol ser de referència per organitzar i donar coherència a les polítiques dirigides a l'atenció dels immigrants i a les accions per al desenvolupament dels seus països d'origen. "Tanmateix", apunta Cortés, "això no vol dir que sigui un model teòric ni un concepte unívoc, més bé al contrari: el codesenvolupament ha nascut des de la pràctica, amb tota la seva diversitat i complexitat, i és per això que resulta difícil trobar una definició que pugui encabir tot allò que es fa sota aquesta etiqueta".

Accions

De fet, avui podem identificar múltiples accions que s'atribueixen al nom del codesenvolupament: projectes "tradicionals" de cooperació internacional, intervenció sobre les remeses econò-

Es tracta d'un model que vol ser de referència per organitzar les accions dirigides als immigrants

Almudena Cortés.

miques dels immigrants cap als seus països, estratègies de suport a l'organització i l'associacionisme de les comunitats immigrades, agermanaments... però també accions de retorn assistit i de gestió dels fluxos migratoris per part dels poders públics; aspectes, aquests darrers, que les entitats socials que treballen amb projectes de codesenvolupament es neguen a anomenar així, ja que poden comportar, fins i tot, pràctiques d'expulsió encoberta d'immigrants.

Retorn voluntari

El pla de retorn voluntari del Govern espanyol, per exemple, és considerat per alguns responsables polítics com una eina de codesenvolupament i blasmat com una enganyifa pels sectors més crítics del treball social amb migrants. El temps, el debat i les bones pràctiques posaran les coses al seu lloc. •

“Un món nou ha començat”

PALMA Gabriel Pérez és el coordinador del macroprojecte Codesenvolupament i Migracions, l'experiència de codesenvolupament més reeixida de les que de moment s'han impulsat des de les Illes Balears. Realitzat per Càritas de Mallorca, Menorca i Eivissa, la Fundació Deixalles, la Fundació Càritas per a la Cooperació i diverses entitats de Bolívia, Equador, Colòmbia i

Gabriel Pérez.

Senegal, aquest projecte ha estat finançat pel Govern de les Illes Balears. Es va iniciar l'any 2003 i ha tingut continuïtat fins al 2008. Ha desenvolupat múltiples accions en tres eixos: ciutadania, desenvolupament i comunicació. Pérez recorda el

context en què es va formular aquest projecte: “A partir de l'any 2000, a Balears el fenomen migratori cobrà força. Ens trobàvem en plena arribada massiva d'immigrants, i els serveis socials d'atenció primària de Càritas es van col·lapsar. Pensàrem que havíem de treure lliçons de la immigració peninsular espanyola viscuda els anys 60 i 70. El treball amb els nous immigrants s'havia de programar, dedicar-hi eines i recursos, i fugir de qualsevol temptació paternalista. El repte era i és aconseguir que els migrants siguin protagonistes i subjectes del seu procés, no objecte d'una prestació de serveis per part nostra”. Els participants en aquest projecte el qualifiquen sobretot com un aprenentatge: “Hi ha hagut punts febles, però dels errors també s'aprèn. S'ha aconseguit impulsar un treball en xarxa entre l'Administració i les entitats que intervenen en el fenomen migratori tant aquí com als països d'origen dels immigrants”. Per Gabriel Pérez, basta sortir a qualsevol dels nostres carrers per copsar que un món nou ha començat: plural, multicultural, complex... però ple d'oportunitats per assolir la cohesió social. •

Intervenció de la delegació del Senegal en el congrés que es va realitzar la setmana passada a Palma.

Intercanvi d'experiències, punt de debat i de crítica

El Centre de Cultura Sa Nostra ha acollit el congrés Codesenvolupament i Migracions, en què s'han apuntat noves línies d'acció

Text: **M.À.Maria**

PALMA El Centre de Cultura de Sa Nostra a Palma va acollir els passats 13 i 14 de novembre el congrés de cloenda del macroprojecte Codesenvolupament i Migracions. Durant dos dies s'ha analitzat el camí recorregut, se n'ha fet balanç i s'han apuntat noves línies d'acció.

La investigadora de la UAM, Almudena Cortés, va ser l'encarregada de conduir “de la pràctica a la teoria” l'experiència del Macroprojecte: a partir de la feina feta, va destacar les línies de força que s'haurien d'impulsar en les noves accions de codesenvolupament que es duguin a terme arran d'aquesta experiència. Destacà la necessitat de treballar des d'un model altament participatiu i impulsor d'iniciatives de desenvolupament social i econòmic, tant per als immigrants en el nostre entorn com per a les seves comunitats als països d'origen.

Per la seva banda, els representants del Govern de les Illes Balears van reconèixer la feina desenvolupada per Càritas i les altres entitats en el marc d'aquest projecte. La consellera d'Afers Socials, Fina Santiago, i més tard el director de projectes de

l'Agència de Cooperació de les Illes Balears, David Abril, i el director general de Cooperació, Josep Ramon Balanzat, van explicar que el Govern ha incorporat el codesenvolupament com un instrument clau d'intervenció i una modalitat de cooperació dins el Pla director de cooperació, i ha posat en marxa una comissió de codesenvolupament per definir, des de la participació i la suma de distintes perspectives, què hem entendre i què hem de rebutjar quan parlem de codesenvolupament. David Abril va apuntar que “el

model de codesenvolupament, ben entès, ha de ser una eina essencial per combatre l'exclusió social i construir ciutadania, una bona excusa perquè ens trobem amb els immigrants i un repte per incidir en les polítiques d'estrangeria”.

La intervenció dels representants de Càritas Senegal va ser especialment colpidora. Molt crítics amb la política de la UE en matèria d'immigració, ja que és tractada com un problema de seguretat i no com una emergència humanitària, van posar damunt la taula la tragèdia dels joves que es juguen la vida a bord de les pasteres, amb el somni d'una vida regalada al continent ric. Van presentar un còmic destinat a la sensibilització dels joves senegalesos sobre els perills de l'emigració clandestina. Ambroise Tine, director de Càritas Senegal, va reclamar un gir radical de la política europea d'estrangeria, que s'hauria de reorientar cap a la generació d'oportunitats de desenvolupament als països d'on surten més emigrants. “Les polítiques de la UE serien molt més efectives i barates que l'extraordinària despesa que es du a terme per al control de fronteres. El temps està demostrant que aquesta és una via inútil”. •

Una guia de bones pràctiques

PALMA La darrera acció duta a terme pel macroprojecte Codesenvolupament i Migracions ha estat l'edició d'una guia de bones pràctiques, amb la qual s'ha volgut sistematitzar l'aprenentatge i oferir l'experiència a altres entitats i administracions que vulguin treballar en aquesta línia.

El resultat és el llibre *Codesarrollo y migraciones: orientaciones para la buena práctica*, editat en castellà perquè pugui ser distribuït als països de Sud-amèrica, on s'han dut a terme accions d'aquest projecte. L'estudi ha estat realitzat per Josep Lluís Oliver Torelló, professor i investigador de la UIB, a partir de les memòries i els documents de treball acumulats durant els cinc anys d'experiència del projecte. En el volum s'aborden qüestions pràctiques i estratègiques (objectius, metodologia, recursos financers,

Portada del llibre.

avaluació) i també aspectes més qualitatius com l'ètica i els valors que sustenten el treball en la línia de codesenvolupament. •

Edicions UIB
112 pàg.

ISBN 978-84-8384-070-2